

Cumhuriyet'ten Günümüze Hükümet Programlarında Turizm (1923-2012)

Yrd. Doç. Dr. Şaban ESEN

Öğr. Gör. Gökhan EMİR

Öğr. Gör. Hande UYAR

DETAY
YAYINCILIK

Yrd. Doç. Dr. Şaban ESEN

Öğr. Gör. Gökhan EMİR

Öğr. Gör. Hande UYAR

Cumhuriyet'ten Günümüze
Hükümet Programlarında
Turizm
(1923-2012)

DETAY
YAYINCILIK

Ankara, 2012

DETAY YAYINLARI : 480
1. Baskı : Mayıs 2012

ISBN : 978-605-5437-91-6
Yayıncı Sertifika No : 13188
Matbaa Sertifika No: 13268

© Copyright Detay Anatolia Akademik Yayıncılık Ltd. Şti.

Her hakkı saklıdır. Yazarından ve yayınevinden yazılı izin alınmaksızın bu kitabın fotokopi veya diğer yollarla kısmen veya tamamen çoğaltılması, basılması ve yayınlanması yasaktır. Aksine davranış, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu gereğince 2 yıldan 6 yıla kadar para cezasına çevrilemeyen hapis, 10 bin TL'den 150 bin TL'ye kadar para cezaları ile fotokopi ve basım aletlerine el konulmasını gerektirir.

Dizgi : Detay Yayıncılık
Kapak : Detay Yayıncılık
Baskı ve Cilt : Sözkesen Matbaacılık

GENEL DAĞITIM ve İSTEME ADRESİ

DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD. ŞTİ.
Adakale Sokak No: 14/1 Kızılay/ANKARA
Tel : (0.312) 434 09 49 • Faks: (0.312) 434 31 42
Web: www.detayyayin.com.tr • e-posta: detayyay@ttnet.net.tr

ÖNSÖZ

Bu çalışma turizm endüstrisi ile ilgili olarak Cumhuriyet'imizin kuruluşundan günümüze kadar kurulmuş hükümetlerin programlarında, turizm konusuyla ilgili bölümler ve bu alandaki yasal düzenlemeleri bir çatı altında toplaması açısından önemlidir.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde turizm endüstrisinin gelişimiyle ilgili bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde hükümet programlarında turizmle ilgili bilgiler bir araya toplanmıştır. Üçüncü bölümde ise, hükümetler tarafından turizmle ilgili yapılan yasal düzenlemeler ele alınmıştır.

Tüm çalışmalar için geçerli olan hata ve eksiklikler bu çalışma için de söz konusudur. Bu konudaki geri bildirimleri memnuniyetle karşılayacağımız belirtmek isteriz.

Şaban ESEN

Gökhan EMİR

Hande UYAR

İÇİNDEKİLER

Birinci Bölüm

TÜRK TURİZMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Öğr. Gör. Gökhan Emir

1

İkinci Bölüm

HÜKÜMET PROGRAMLARINDA "TURİZM" OLGUSU

Yrd. Doç. Dr. Şaban Esen

23

Üçüncü Bölüm

HÜKÜMETLER TARAFINDAN YAPILAN
TURİZMLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

Öğr. Gör. Hande Uyar

53

İkinci Bölüm

HÜKÜMET PROGRAMLARINDA "TURİZM" OLGUSU²

Bu bölümde, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne hükümetlerin programlarında "turizm"le ilgili hususlar belirlenerek kronolojik olarak sıralanmıştır. Böylece, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk hükümeti olan I. İnönü Hükümeti'nden (30.10.1923), başlayarak 61. Erdoğan Hükümeti'yle son bulan bir sıralama yapılmıştır.

Çalışmada da görüleceği üzere, turizmden (endüstrisinden) ilk kez, V. Adnan Menderes Hükümeti programında (25.11.1957-27.05.1960) bahsedilmiştir.

HÜKÜMET PROGRAMLARINDA TURİZM

1. I. İnönü Hükümeti (30.10.1923-06.03.1924)

Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.

2. II. İnönü Hükümeti (06.03.1924-22.11.1924)

II. İnönü hükümetinin programı yoktur.

3. Okyar Hükümeti (22.11.1924-03.03.1925)

Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.

² Bu bölüm, Yrd. Doç. Dr. Şaban Esen tarafından hazırlanmıştır.

4. III. İnönü Hükümeti (03.03.1925-01.11.1927)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
5. IV. İnönü Hükümeti (01.11.1927-27.09.1930)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
6. V. İnönü Hükümeti (01.11.1927-27.09.1930)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
7. VI. İnönü Hükümeti (27.09.1930-04.05.1931)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
8. VII. İnönü Hükümeti (01.03.1935-01.11.1937)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
9. I. Bayar Hükümeti (01.11.1937-11.11.1938)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
10. II. Bayar Hükümeti (11.11.1938-25.01.1939)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
11. I. Saydam Hükümeti (25.01.1939-03.04.1939)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
12. II. Saydam Hükümeti (03.04.1939-09.07.1942)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
13. I. Saracoğlu Hükümeti (09.07.1942-09.03.1943)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.

14. II. Saracoğlu Hükümeti (09.03.1943-07.08.1946)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
15. Peker Hükümeti (07.08.1946-10.09.1947)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
16. I. Saka Hükümeti (10.09.1947-10.06.1948)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
17. II. Saka Hükümeti (10.06.1948-16.01.1949)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
18. Günaltay Hükümeti (16.01.1949-22.05.1950)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
19. I. Menderes Hükümeti (22.05.1950-09.03.1951)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
20. II. Menderes Hükümeti (09.03.1951-17.05.1954)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
21. III. Menderes Hükümeti (17.05.1954-09.12.1955)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
22. IV. Menderes Hükümeti (09.12.1955-25.11.1957)
Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.
23. V. Menderes Hükümeti (25.11.1957-27.05.1960)
Hükümet programında turizm konusuna ilk yer veren, V. Menderes Hükümeti'dir. Hükümet programında turizmle

ilgili olarak; "Memleketimizin iktisâdi inkişafına muvazi olarak turizm mevzuu da gittikçe artan bir ehemmiyet ve vüsat iktisab etmiştir. Tabii ve tarihi zenginliklerimizi ve milli değerlerimizi içte ve dışta tanıtmak gibi mühim ve şümullü bir faaliyet mevzuunu da ihtiva eden bu işleri, matbuata müteallik vazifelerle birlikte bir umum müdürlüğün idaresi altında bırakmak artık mahzurlu görülüş ve basın - yayın ve turizm işlerini ayrı bir vekâlete tevdi etmek lüzumu hasıl olmuştur", denilmekte ve turizmin, basın-yayın birlikte bir çatı altında genel müdürlük olarak yapılandırılması gerektiği belirtilmektedir.

24. I. Gürsel Hükümeti (30.05.1960-05.01.1961)

Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.

25. II. Gürsel Hükümeti (05.01.1961-20.11.1961)

Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.

26. VIII. İnönü Hükümeti (20.11.1961-25.06.1962)

Basın-yayın ve turizm bakanlığı artık kurulmuştur.

Basın-Yayın ve Turizm işlerimizle meşgul olan Bakanlık, gelişme halindedir. Bu konuda sağlam prensiplere dayanıyoruz. Teşkilât Kanunu Meclise sevk edilecektir. Bu kanunla turizm mevzuuna inkişaf vermeğe çalışacağız. Turizm endüstrisi bizim memlekette öteden beri hepimizin bilir göründüğü müz ve hepimizin şikâyet ettiğimiz bir konudur. Tecrübe görmüştür ki, bu konuda başarı temin etmek sanıldığı kadar sade ve kolay olmayacaktır. Biz bu konuyu en sade vatandaştan en yüksek kültür ve teknik müesseselerine kadar anlatmağa ve teşkilatlandırmağa çalışacağız.

27. IX. İnönü Hükümeti (25.06.1962-25.12.1963)

Yüksek Meclise sunulmuş olan Kalkınma ve Yatırım Bankaları tasarısının kanunlaşması sanayi, maden, turizm ve ulaştırma sektörlerinde, özel teşebbüse yatırım ve işletme sermayesi finansmanını tatminkâr ve gerekli şartlar ile sağlayacaktır.

Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığı gelişme yolundadır.

Yüksek Meclise sunulmuş olan "Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Kanunu" nun müspet sonuçlar doğuracağına inanıyoruz.

Turizm mevzuu üzerinde layık olduğu önemle durmak kararındayız. Bu konuyu memleketin ekonomik meselelerinin halinde de yardımcı olabilecek ve gelişme ümitlerine sahip bir saha olarak görüyoruz. Turizmin yürütülmesinde, yabancı sermaye ve teknik imkânlarından faydalanmayı lüzumlu saymaktayız.

28. X. İnönü Hükümeti (25.12.1963-20.02.1965)

... İhracattan ve turizmden elde edilen döviz gelirlerinin artırılması için başlamış olan çalışmaları süratle sonuçlandıracacağız. Bu konulardaki çalışmalarda, Ortak Pazar'ın sağladığı imkânlardan faydalanırken, ekonomimizin ortaklık anlaşmasının bize ileride yükleyeceği vecibeleri taşıyabilecek bir bünyeye kavuşturulmasını da göz önünde bulunduracağız. Bu yönden, Türk sanayinin dış rekabete dayanabilmesi için her gayret sarf edilecektir.

Dış ödeme açığımız azaltılmasında ve ekonomik ve sosyal gelişmemizin hızlanmasında büyük etkileri olacağına inandığımız turizme gereken önem verilecek; Devletin yanı sıra özel teşebbüsün de bu alana daha çok yönelmesi ve yabancı sermayenin ilgili sağlanmaya çalışılacaktır. Türkiye'de

turizmin gelişmesini köstekleyen kanunların değiştirilmesi ve mevzuat eksikliklerinin giderilmesi yolundaki çalışmalar sürdürülebilir.

Milletimiz için taşıdığı manevi değer yanında turizm bakımından da önem taşıyan eski eser ve anıtların onarımı için Vakıflar Genel Müdürlüğü özel bir gayret sarf edecek ve Vakıflar daha verimli hale getirilmesine çalışılacaktır.

29. Ürgüplü Hükümeti (20.02.1965-27.10.1965)

... Türkiye'nin dış ödemelerindeki açığın bir an önce kapatılması lüzumu, Hükümetimizi her şeyden evvel turizmi geliştirmeye zorlamaktadır.

30. I. Demirel Hükümeti (27.10.1965-03.11.1969)

1. Demirel hükümetinde turizm konusu önemli bir yer tutmaktadır.

Sanayi ve iş hayatıyla mesleki ve teknik öğretimin işbirliğini sağlayacağız. Mahalli sanatların geliştirilmesine ve turizm eğitimine önem vereceğiz. Memleketimizin çok muhtaç olduğu elektrik elektronik, tekstil, matbaa, petrol kimyası gibi elemanları yetiştireceğiz.

Ulaştırma alanında gayemiz, taşıma ve haberleşme sistemlerini ucuz, emniyetli ve süratli bir ulaştırmayı temin edecek, artan ihtiyaçlara cevap verecek ve özellikle turizmin gelişmesinde kolaylık sağlayacak tarzda, ıslah, tevsi ve tanzim etmektir.

Türk iktisâdiyatının kurtuluşunu en az, tarım ve sanayimiz kadar turizm davasının hallinde görmekteyiz.

Turizm endüstrisinin iptidai maddesi olan güneş, deniz, tabii güzellikler ve tarihi kalınlar itibari ile memleketimiz büyük zenginlikler arz etmektedir.

Bütün mesele, bunları işleyerek dünyada her yıl sayıları milyonlarca artan müstehlik kütlelere arz etmekten ibarettir.

Bu itibarla turizm endüstrisini, idari, teknik ve ekonomik nitelikleri ile ahenk içinde işleyen yeni bir kuruluşa tevdi etmek kararındayız. Bu müesseseye ait statü süratle hazırlanacak, 6086 sayılı Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu ile 265 sayılı Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Teşkilat Kanununun tadili yoluna gidilecektir.

Bu yeni kuruluş içinde, halen işlemez halde bulunan ve Devlete yük olan Turizm Bankası ile gene iflas halinde olan Turist Seyahat Anonim Ortaklığı hayatiyet kazanacaklardır.

Mevzuat tedbirleri alarak ve müspet planlar hazırlayarak yabancı sermaye piyasasına süratle girmeye çalışacağız. Devletin kredi ve yardım politikasında kitle turizmine cevap veren tesisler tercih edilecektir.

Yurtdışı teşkilatı memur statüsünden çıkarılarak turiste seyahatının her safhasında doğrudan doğruya hizmet eden ticari karakterde bir kuruluş haline getirilecektir. Büyük irsallara yol açan büroların adetleri azaltılacaktır.

Tanıtma teşkilâtının faaliyet sahasını turizm mevzuatına inhisar ettirmeye, propoganda malzemesi gerek miktar, gerekse evsaf bakımından üstün bir seviyeye çıkarılmaya çalışılmaktadır.

31. II. Demirel Hükümeti (03.11.1969-06.03.1970)

II. Demirel hükümeti programında da turizm konusuna geniş bir yer ayrılmıştır.

... İkinci Beş Yıllık Planımızda, dengeli kalkınmanın bir icabı olan bu tedbirlere büyük bir ağırlık verilmiştir. Plan hedeflerinden ve Doğu Bölgemizin özelliğine verdiğimiz önem-

den aldığımız ilhamla, kararlaşdırılan tedbirlerimiz aşağıda sıralanmıştır.

Turizm gelişmesine hizmet edecek tesisler çoğaltılacaktır.

Turistik yollar, hava meydanları, limanlar modern ve gelişen ihtiyaca cevap verecek şekilde ele alınacak ve inşalarına hızla devam edilecektir. Yapıların yurt dışında dengeli bir şekilde dağılması ön planda tutulacaktır.

Turistik bölgelerimizle yurdumuzun diğer köşelerine havadan ulaşımı sağlamak için yeniden meydanlar inşa edilecektir.

Kara deniz ve hava ulaşırması ve telekomünikasyon faaliyetleri, ekonomik sosyal ve can ve mal emniyeti yönünden yeniden düzenlenecektir.

Deniz yolu ulaşırmasının ekonomik hayatımızdaki büyük önemi dolayısıyla bu sahada başlanılan planlı kalkınma hareketlerine devam olunacaktır.

Muhterem Milletvekilleri,

Turizm, tarım ve sanayi dışında, birçok şehir, kasaba ve köyümüz için yepyeni ufuklar açan ve pazar sahaları yaratan geniş imkânları ve modern hayatın bütün veçhelerini beraberce getiren bir ekonomik harekettir. Turizm, sadece otel motel ve lokanta adedinin artması demek değildir. Turizm, aynı zamanda yol yapımı liman ve hava alanı inşası, elektrik, su ve haberleşme şebekesinin ıslahı, bütünüyle topyekun bir gelişme demektir. Dış ve iç turizm yoluyla bu hareketin bütün vatan sathına yayılması için en çok gelişme imkânı vaat eden bölgelerden başlayarak girişilen çalışmalara devam olunacaktır.

Bugün görünmeyen ihracat ve bacasız sanayi olarak adlandırılan turizm, memleketlerin ekonomisinde ihmal edilmeyecek ve ödemeler dengesinde büyük rolü olan bir unsur hal-

ne gelmiş bulunmaktadır. Bu husus kalkınma halinde olan ve dolayısıyla dışarıdan yatırım malları almaya muhtaç Türk ekonomisi için daha büyük bir önem kazanmaktadır.

Turistik tanıtıma ve kredi politikasına yeni bir yön verilecektir. Kamu sektörü elindeki turistik işletmelere aynı elden yürütülmesi ve belirli bir işletme politikasının izlenmesi esası uygulanacaktır.

Turistik bölgelerin intizam içinde ve gelişme planlarına uygun olarak bir işletme politikasının izlenmesi esası uygulanacaktır.

Turizm kredileri artırılacak, sadece bu hususta faaliyet gösterecek Turizm Bankası takviye ve reorganize edilerek Türk turizminin gelişmesinde daha müessir şekilde hizmet edecek hale getirilecektir.

Türkiye turizmi bir bütün olarak ele alınacak, yapılan yatırımların bir plan çerçevesi içinde gelişmesi sağlanacaktır. Turizm eğitimi, fiziki planlama, tanıtma gibi çeşitli çalışmalarını bir arada ahenkî bir şekilde yürütecek ve diğer sektörlerle turizm sektörü arasındaki ilişkileri düzenleyecek yeterli tedbirler alınacaktır.

Özellikle vatandaşlarımızın denizden istifade imkânını sağlamak için umumi vasıtalarla gidilebilen yakın mesafelerde ucuz halk plajları inşa edilecektir.

Bugün dünyada münferit turist hareketlerinin yerini kitle turizmi almış bulunmaktadır. Beynelmilel turizm bugünkü temayülüne uyarak kitle turizmüne önem verilecektir.

Planlı bir iktisadi kalkınma hamlesi içinde bulunan memleketimizin genel enfastrüktürü taimamlandıkça turizm sektöründeki çalışmalar daha süratli bir tempoya erişecek, sağlam ekonomik temellere oturacak ve turistik tesislerimiz daha uy-

gun şartlarla gelişecek ve turizm ekonomimize, büyük katkılarda bulunan bir sektör haline getirilecektir.

32. III. Demirel Hükümeti (06.03.1970-26.03.1971)

III. Demirel hükümeti programında turizmden kısaca bahsedilmektedir.

...“Tarımı, turizmi, madenlerimizi, ormanlarımızı ve diğer tabii kaynaklarımızı, kalkınmaya çok daha katkılı hale getireceğiz.

Bu mülahaza ile kararlaştırılan tedbirler aşağıda sıralanmıştır.

Turizm gelişmesine hizmet edecek tesisler çoğaltılacaktır.”

33. I. Erim Hükümeti (26.03.1971-11.12.1971)

Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.

34. II. Erim Hükümeti (11.12.1971-22.05.1972)

Turizm sektörünün ana sorunu olan yatırım ve işletmeciliğin ön planda bulunduğu bir endüstri dalı haline getirilmesi amaç ediniyecektir.

Deniz ve göl kıyıları herkesin istifadesine açık tutulacak, turistik nitelik taşıyan devlet topraklarının elden çıkarılmamasını ve bu nitelikteki özel mülkiyet konusu toprakların, sektörün gelişmesine imkan verecek belirli bir plan disiplini içerisinde kamnu yararına uygun kullanılmasını sağlayacak idari mali ve kanuni tedbirler alınacaktır.

35. Melen Hükümeti (22.05.1972-15.04.1973)

Milliletlerarası sanayi ve ticaret alanında gündün güne artan ve daha da artması beklenen ilişki ve gelişmeler özellikle

Ortak Pazarla Gümrük Birliği münasebetimizin başladığı bu dönemde ortaya çıkan konular turizm hareketleri işçi akımları gümrük mevzuatında yeni ihtiyaçlara cevap verecek hükümler getirilmesini işlemlerde kolaylık ferahlık ve esneklik sağlanmasını gerektirdiğinden bu konu ile ilgili her türlü tedbirlerin alınmasına gayret edilecektir.

Bayındırlık, Ulaştırma, İmar, İskan ve Turizm Çalışmaları

Turizm sektörünü, gerek ödemeler dengesine olan katkısı, gerekse yarattığı istihdam hacmi bakımından ekonomimizin önemli sektörlerinden biri olarak kabul ediyoruz.

Bu nedenle sektörün geliştirilmesi için gerekli teşvik tedbirlerinin süratle alınması, finansman ve işletmecilik sorunlarının halli, deniz ve göl kıyılarının planlı bir turizm politikasının takibine imkan sağlayacak tarzda ve toplum yararına uygun olarak kullanılması Hükümetimizin turizm sahasındaki ana politikasını teşkil edecektir.

36. Talu Hükümeti(15.04.1973-26.01.1974)

Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.

37. I. Ecevit Hükümeti (26.01.1974-17.11.1974)

Uluslararası anlaşmalar dış turizmdeki gelişmeler ve yurt dışındaki bir milyona yakın işçimizin yurda geliş gidişlerinin ortaya çıkardığı çok yönlü sorunların çözümü amacı ile gümrüklerimizin ve bu alanda izlenmesi gerekli politika çağdaş anlayışa uygun bir şekilde düzenlenecektir.

İç ve dış turizmin ekonomik sosyal ve kültürel katkılarında yurdumuzun ve ulusumuzun gereğince yararlanabilmesi sağlanacaktır.

Dar ve orta gelirli yurttaşlarımızın da turizmin imkânlarından faydalandırılmaları kolaylaştırılacaktır.

Tarihi anıtlarımızın ve milli eserlerimizin korunmasına önem verilecek ve bunlar onarılarak turizme yararlı biçimde değerlendirilecektir.

El sanatlarımızın folklorumuzun yozlaşmaktan kurtarılması ve bundan turizmde ve tanıtma çalışmalarında yararlanılması için gerekli özendirme geliştirme eğitim ve örgütlen-dirme tedbirleri alınacaktır.

38. İrmak Hükümeti (17.11.1974-31.03.1975)

Hükümetimiz, yurdumuzun turizm potansiyelini en iyi şekilde değerlendirmek, dış turizm talebini özendirmek ve iç turizmi de yaygınlaştırmak kararındadır. Bu amaçla Üçüncü Beş Yıllık Plan hedeflerine uygun olarak, turizmin geliştiği alanlarda fiziksel planlama çalışmalarına hız verilecek, kıyılar ve turistik yörelerin toplu yararına kullanılması ve korunması çalışmaları tamamlanacaktır.

Yurdumuzda daha çok turist barındırmak ve daha fazla gelir sağlamak için, sektörün yatırım ve işletmecilik konusundaki çeşitli sorunlarının çözümlenmesini hedef olarak görmekteyiz. Bu amaçla Devlet, altyapı yatırımlarını gerçekleştirecek, üst yapı yatırımlarını da özendirilecek gerekli tedbirleri alacaktır.

Günün gerek ve koşullarına uygun olarak yeniden düzenlenmesine başlanan "Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu" tasarısı en kısa zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacaktır. Artırılacak arz kapasitesinin, nitelikli personel ihtiyacının karşılanması için, eğitim çalışmalarına hız verilecektir.

Yurdumuzun turistik çekicilik unsurları ve kültürel özellik ve varlıklarının tanıtılması yanında, turizm politikamızda arz kapasitemizin pazarlanmasına önem verilecektir.

39. IV. Demirel Hükümeti (31.03.1975-21.06.1977)

Turizmin dış ödemelere dengesi üzerindeki müspet tesiri göz önünde tutularak bu kaynaktan azami şekilde faydalanılacak, iç ve dış turizm geliştirilecektir. Gümrük kapıları günün ihtiyaç ve icaplarına uygun bir bünyeye ve çalışma düzenine kavuşturulacak, özellikle yurt dışında çalışmakta olan işçilerimizin yurda girişleri ve çıkışları kolaylaştırılacaktır.

Hızlı şehirleşme, Türkiye'nin en önemli meselelerinden biri haline almıştır. Nüfus artışı ve hızlı şehirleşme nedenleri ile süratle artan konut ihtiyacını karşılamak üzere, konut kredisi imkânları genişletilecek, inşaat maliyetlerinin düşürülmesi için çok yönlü tedbirler alınacaktır. Çevre sağlığı ve hava kirliliği dahil, şehirleşme meselelerinin halledilmesi maksadıyla belediyelerin mali ve teknik bakımından yeterli güce kavuşturulmasına çalışılacaktır. Şehir ve kasabalar dışındaki mevcut ve müstakbel sanayi ve turizm gelişmeleri için altyapı tesisleri geliştirilecektir.

40. II. Ecevit Hükümeti (21.06.1977-21.07.1977)

Dünyada turizmin gelişmesine Türkiye kadar elverişli ülke azdır. Oysa eski yönetim döneminde Türkiye, hem de Hükümet yetkililerince "turizmin patlamasından" söz edilirken, turizm giderlerimiz gelirlerimizi aşmıştır. Hükümetimiz, yine hızlandırılmış bir programla, turizm alanındaki işletmeciliği ve uluslararası ilişkileri çağın gereklerine uygun biçimde düzenleyerek, bir-iki yıl içinde Türkiye'yi, turizmden yüksek döviz geliri sağlayabilir duruma getirmeye kararlıdır.

Sanayi kuruluşlarının tam kullanımla ve yüksek verimle çalışması devletçe gözetilecek ve özendirilecektir. Sınaileşme hızını kesmemek koşuluyla, sanayi kuruluşlarının teknolojisinde ve yer seçiminde çevre ve insan sağlığının, can güvenli-

ğının, verimli tarım olanaklarının, doğal kaynakların ve güzelliklerin korunup geliştirilmesine ve turizm açısından gerekli koşullara uyulmasına özen gösterilecektir.

41. V. Demirel Hükümeti (21.07.1977-05.01.1978)

Sanayi, tarım, ormanlık, hayvancılık, ulaştırma ve turizm sektörlerinde bugüne kadar alınmış ve uygulanmış tedbirleri bütünüyle değerlendirecek, mevcut potansiyeli daha verimli şekilde kullanmayı temin edecek köklü tedbirleri alacağız.

Hükümetimiz, turizmi yalnız ödemeler dengesine müspet katkıda bulunan ekonomik bir araç olarak görmemekte, aynı zamanda süratli bir sanayileşme ve şehirleşme içinde beden ve ruh sağlığı bakımından, dinlenme, kendi kendini yenileme ve zenginleştirme ihtiyacını karşılayan sosyal, kültürel ve beşeri bir hizmet olarak görmektedir.

Bu hususu nazara alarak dış turizmin yanı sıra iç turizmi de layık olduğu şekilde geliştirecek tedbirler alacağız.

Turistik altyapı tesislerindeki bütün dengesizlikleri giderecek, ülkenizin tabii, tarihi ve milli değerlerinden azami şekilde istifade edilmesi imkanlarını sağlayacağız.

Dış ekonomik ilişkiler ve turizm alanında artması beklenen gelişmeler, yurt dışındaki bir milyonu aşan vatandaşımızın yurda geliş-gidişlerinin ortaya çıkardığı çok yönlü meselelerin çözümü amacıyla, gümrüklerimiz ve bu alanda izlenmesi gereken politika çağdaş anlayışa uygun şekilde düzenlenecektir.

42. III. Ecevit Hükümeti (05.01.1978-12.11.1979)

Yurt dışında çalışan işçilerimizin yurda gönderdikleri dövizler azalmış, turizmde döviz giderleri gelirlerimizi aşmış, ihracatımız gerilemiş, geleneksel tarım ürünlerinin ihracatında bile başarısız kalmıştır.

Hükümetimiz, turizm gelirlerini ve dışarda çalışan yurttaşlarımızın gönderdikleri dövizleri artırıcı etkin bir politika izleyecektir. Bunun yanı sıra, döviz gereksinimlerimizi karşılamak üzere yeni ve güvenilir kaynaklar bulunacaktır.

Hava Ulaştırma Bakanlığı, dış ekonomik ilişkilerimizin, çağdaş pazarlama yöntemlerinin ve kitle taşımacılığının gereklerine göre yeniden düzenlenecektir. Hava ulaştırma alanında, ülkemizin geniş turizm olanaklarının değerlendirilmesi de göz önünde tutulacaktır. Yurt dışında çalışan ve bugüne kadar kötü işlemede bulunan sığınmacıların çeken yurttaşlarımızın yurda geliş ve gidişlerinde her kolaylık sağlanacaktır.

Başlıca hava limanlarımız ve alanlarımız uluslararası teknik standartlara ve güvenlik koşullarına uygun duruma getirilecektir. Türkiye'nin erişilmesi güç yörelerde o arada özellikle bazı Doğu ve Güneydoğu illerinde yaz - kış trafiğe açık hava alanları kurularak, büyük hava limanları ve alanlarıyla buradaki arasını hava bağlantısı sağlanacaktır. Hava ulaştırmasını yaygınlaştırmak üzere Türk Hava Yolları küçük uçaklarla da desteklenecektir.

Sayın milletvekilleri,

Ülkemizin doğal, tarihi ve kültürel zenginliklerini değerlendirecek, halkın sağlıklı dinlenme olanakları genişletirken, turizm yoluyla döviz gelirlerinin yükselmesi için de gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Hükümetimiz, turizm geliştirilerek Türkiye'nin dış ilişkilerine de yeni bir boyut kazandırabileceği inancındadır.

Gümrüklerimizde izlenecek politika çağdaş bir anlayışa ve dış ilişkilerimizde ve turizmde öngörülen gelişmelere uygun bir biçimde yeniden düzenlenecektir.

43. VI. Demirel Hükümeti (12.11.1979-12.09.1980)

Geniş turizm kaynaklarına sahip bulunan ülkemizde, turizm hizmetlerinin daha verimli ve müessir bir biçimde yürütülmesi, dış turizm gelirlerimizin artırılması için her türlü tedbir alınacaktır.

44. Ufusu Hükümeti (20.09.1980-13.12.1983)

Turizmi; ekonominin verimli bir sektörü haline getirmek, memleketin dış finansman ihtiyacının karşılanmasında önemli bir kaynak olarak değerlendirmek için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Bu amaçla;

◆ Devlet, turizm gelişme alanlarında alt yapı yatırımlarını gerçekleştirecek, üst yapı yatırımları ve işletmeciliğin özendirilmesi için gerekli teşviki sağlayacaktır.

45. I. Özal Hükümeti (13.12.1983-21.12.1987)

Hizmetler sektörü, iç ve dış ticaret, turizm, pazarlama, taşınacılık, müteahhütlik bankacılık ve sigortacılık, haberleşme gibi yurt içi ve yurt dışı faaliyetler ile esnaf ve sanatkarlarca yapılan işlerin önemli bir bölümünü içine alır.

Hizmet sektörünün geliştirilmesi işsizliği en kısa zamanda çözecek yolların başında gelir.

Turizm'in geliştirilmesi için altyapı yatırımlarının hızlandırılmasını, bürokrasinin asgariye indirilerek süratli bir karar ve uygulama sisteminin getirilmesini, gerçekçi döviz kurularının sürekli kılınmasını, iç ve dış yatırımların etkili ve istikrarlı bir şekilde teşvik edilmesini en önemli konular olarak görüyoruz.

Hükümetimiz Yunanistan'a dostluk elini uzatmaktadır. Bunu yaparken, uzun vadeli çıkarlarımızın ortak olduğu ve

aramızdaki ihtilafların barışçı yollardan ve hakkaniyet esasına göre zamanla halledilebileceği kanaatini hareket noktası olarak almaktayız. Yapılacak şeyin husumeti ve ihtilafları körüklemek değil, bunların ortadan kaldırılmasına yardımcı olmak ve şartların oluşmasına çalışmak olduğu inancını taşımaktayız. Yunanistan ile aramızda tarihi komşuluk münasebetlerinin iyileştirilmesine, ticari iktisadi ve turizm alanlarında da iyi ilişkilerin kurulabileceğine inanıyoruz.

46. II. Özal Hükümeti (21.12.1987-09.11.1989)

◆ 1983 yılında dış turizm gelirimiz 411 milyon dolar, yatak kapasitemiz 66 bin idi. Bu yıl sonunda yatak kapasitesi 120 bini bulacak, dış turizm geliri ise 1.5 milyar dolar civarında olacaktır.

Çare sanayimizi önce yurt içinde kontrollü rekabete açmak, böylece verimliliği artırarak dış piyasaya girmektir. Çare turizmi geliştirmek, işçi gelirlerimizin mal olarak değil, para olarak ülkeye girişini sağlamaktır. Çare müteahhitlerimizi yurt dışında taahhüt işleri yapmaya teşvik etmektir.

◆ Yurt içinde bütün önemli merkezlere hava ulaşımını sağlamak hedefimizdir. Turizm gelişmesi ve milletlerarası hava ulaşımında daha fazla pay alabilmek için mevcut hava alanları modernleştirilecek, tevsi edilecek, yenileri yapılacaktır. Bunlara paralel olarak uçak sayısı artırılabilecek ve milletlerarası seferler, ABD, Japonya, Çin, Avustralya gibi ülkelere teşmil edilecektir. Atatürk Hava Limanı açık Hava Limanı haline getirilecek, Ortadoğu ve Güneydoğu Avrupa'nun en hareketli hava limanı olacaktır.

Gelişme açısından, son 4 yılda Türkiye net turizm geliri artışı dnyada en başarılı ülke olmuştur. 1983 yılı sonunda

66 bin olan turistik yatak sayısının, 1988 yılı sonunda 200 bine, 1992 yılı sonunda 350 bine ulaşması beklenmektedir. Önmüzdeki devrede hedefimiz kaliteli ve gelir düzeyi yüksek yabancı turisti Türkiye'ye çekmektir.

Bu amaçla;

- ◆ Türkiye'nin tabii güzelliklerinin korunması turizm gelişmemizde en önemli politikamızdır.
- ◆ Kaliteli projeler hazırlanarak, yatırımcı cezv edilecek ve yurt dışı pazarlanması yapılacaktır.
- ◆ Turizm sektörünün yatırım ve işleme formalitelerinden arındırılması için Turizmi Teşvik Kanunu yeniden ele alınacaktır.
- ◆ Kalifiye eleman temini için mesleki eğitime ağırlık verilecektir.

47. Akbulet Hükümeti (09.11.1989-23.06.1991)

1983 yılında dış turizm gelirimiz 411 milyon dolar, yatak kapasitemiz 66 bin idi. Bu yıl sonunda yatak kapasitesi 160 bin'i bulacak, dış turizm geliri ise 2.6 milyar dolar civarında olacaktır. Halen 257 bin yataklık turizm tesislerinin inşaatı devam edecektir.

VI. Plan dönemi sonunda ihracatımızın 22.5 milyar dolara ve turizm gelirlerimizin brüt 5.5 milyar dolara çıkarılması öngörülmüştür. Türkiye'nin ekonomide elde ettiği sonuçlar dış dünyada takdir edilmektedir. Nitekim kredi itibarımız 1979' da 93 ülke arasında 89' uncu sırada iken, 1989' da 122 ülke arasında 39' uncu sıraya yükselmiştir.

- ◆ Yurt içinde bütün önemli merkezlere hava ulaşımını sağlamak hedefimizdir. Turizmin gelişmesi ve millileşmesi hava ulaşımından daha fazla pay alabilmek

için mevcut havalanları modernleştirilecek, tevis edilecek, yenileri yapılacaktır. Millelerarası uçak seferleri, ABD, Japonya, Çin gibi ülkelere teşmil edilmiştir. Atatürk Hava Limanı açık havalimanı haline getirilecek, Ortadoğu ve Güneydoğu Avrupa'nın en hareketli hava limanı olacaktır.

Gelişme açısından, son altı yılda Türkiye net Turizm geliri artışında dünyada en başarılı ülke olmuştur. 1983 yılı sonunda 66 bin olan turistik yatak sayısı, 1989 yılı sonunda 160 bine ulaşacaktır. VI. plan dönemi sonunda bu rakamın 350 bine ulaşması beklenmektedir. Önmüzdeki devrede hedefimiz kaliteli ve gelir düzeyi yüksek yabancı turisti Türkiye'ye çekmektir.

Bu hedeflere ulaşmak için :

- ◆ Eğitilmiş turizm personeli ile su, kanalizasyon, yol vb. gibi teknik altyapı hizmetlerinin yeterli düzeye çıkarılması,
- ◆ Büyük çoğunluğu kum-deniz-güneş turizmine hitap eden türdeki tesislere, termal-golf-kültür- kamping-kış-kongre turizmi türündeki yeni tesislerle arz çeşitliliği getirilmesi,
- ◆ Ülkenin belli yörelerine yoğunlaşmış olan turistik tesislerin potansiyel arz eden diğer bölgelere de dengeli bir biçimde dağılımının gerçekleştirilmesi,
- ◆ Mevcut tesislerin yılın oniki ayı boyunca hizmet verebilecek niteliğe kavuşturulması ve yan harcamaları teşvik edici üniteler ilavesiyle doluluk oranları ve verimliliklerinin artırılması,
- ◆ Turistik tesis işletmeciliği geliştirilerek, küçük kapasiteli tesislerin ve aile işletmeciliğinin teşvik edilmesi,

- ◆ Turizm hizmetlerinin pazarlama ve tanıtımında özel ve kamu işbirliğinin teşvik edilmesi,
- ◆ Charter taşımacılığının geliştirilmesi ve yerli seyahat acentelerinin tur operatörlüğüne teşvik edilmesi,
- ◆ Atıl potansiyel olarak duran ikincil konutların turizme kazandırılması,
- ◆ Türk turizminin hitap ettiği ulusların pazar yelpazesinin, para harcayan türde turist gönderen yeni pazar ülkelere doğru genişletilmesine ağırlık verilecektir.
- ◆ Devletin yapacağı hizmet ve faaliyetlere ilaveten özel sağlık müesseselerinin kurulmasını teşvik ediyoruz. Bilhassa bu alanda sağlık turizmine de ağırlık vererek ülkemizde en modern sağlık merkezlerinin kurulmasına yardımcı olacağız.

48. I. Yılmaz Hükümeti (23.06.1991-20.11.1991)

1983 yılında dış turizm gelirimiz 411 milyon dolar, yatak kapasitemiz 66 bin idi. 1990 yılı sonunda yatak kapasitesi 200 bini aşmış olup, 1991 yılı turizm gelirinin körfez krizinin ağır etkisine rağmen 3 milyar doları aşması beklenmektedir.

Turizm, sanayi ve hızlı kentleşme açısından önem arz eden bölgelerin devam eden çevre düzeni planları süratle bitirilecektir.

Hükümetimiz, turizm sektörünün sorunlarını tespiti ile çözümlerinin belirleneceği ve kamu kuruluşları ile özel sektör temsilcilerinin katıldığı "Turizm Koordinasyon Kurulu" oluşturacak ve bu kurul Turizm Bakanı'nın başkanlığında belli aralıklarla toplanacaktır.

Turizmin özellikle bir hizmet sektörü olması nedeni ile, bu alanda doğrudan veya dolaylı hizmet verenlerin sayıca

yeterli düzeye getirilmesi ve eğitilmesi suretiyle hizmet standardının yükseltilmesi ve turizmimizin kilit taşı olan doğal ve kültürel değerlerin korunabilmesi için ulusal turizm bilincinin geliştirilmesine yönelik etkin projeleri gerçekleştirmek amaçlarımızdır.

Ülkemizin sahip olduğu turizm potansiyelinin tanıtılmasına yönelik olarak başlatmış olduğumuz Avrupa, ABD ve Uzakdoğu'da tanıtma kampanyalarına daha etkin olarak devam edilecektir.

49. VII. Demirel Hükümeti (21.11.1991-25.06.1993)

İstanbul, Ankara ve İzmir ve benzeri büyük metropoller ile Antalya, Bodrum gibi yoğun turizm bölgesi belediyeler için özel yaklaşımları ve yürürlükteki projeleri kapsayan uygulamalar gerçekleştirilecektir.

Uluslararası rekabet gücü yüksek ve verimli bir turizm ekonomisinin geliştirilmesi, halkımız ve turistler için mümkün olan en iyi sosyal ortamın yaratılması, doğal ve kültürel değerlerimizin sürekliliğinin sağlanması, hükümetimizin turizm genel politikasının amaçlarıdır.

Bu amaçlar çerçevesinde;

Turizm master planı mutlaka yapılacaktır.

Turizm türleri çeşitlendirilerek, sezonun uzatılması ülke sahatında yaygınlaşması sağlanacaktır.

Ülke turizmimizin, dünya pazarında hak ettiği yeri alabilmesi için tanıtım ve pazarlamasına önem ve öncelik verilecektir.

Turizm sektörünün önemli sorunlarından birisi olan ve en büyük bir yetmezlik içinde bulunan turizm personelinin yetiştirilmesi ve eğitimine ağırlık verilecektir.

Sektörün örgütlenmesini engelleyen hususlar ortadan kaldırılabilecek, buna olanak sağlayan yasal düzenlemeler yapılabilecektir.

Turizm altyapısı geliştirilecektir.

Turizm sektörü her yönüyle teşvik edilecektir.

İç ve dış turizmde dengeli bir dağılım sağlanacak, ülke çalışmalarının dinlenme gereksinimleri karşılanacaktır.

Doğaya, çevreye ve kültürel değerlere duyarlı bir turizm politikası geliştirilecektir.

Turizm sektöründeki mevcut tesislerin niteliklerini artırıcı tedbirler alınacaktır.

Ekonomik açıdan uyumlu büyüklüklerin altında olmak koşulu ile yabancı turizm yatırımları, sermaye yapılarına balmaksızın özendirilecektir. İşletme aşamasında önemli ölçüde döviz girişi sağlayacak yabancı işletmelere olanak sağlanacaktır.

50. I. Çiller Hükümeti (25.06.1993-05.10.1995)

İhraç mallarımızın yeni pazarlarda sürümünü sağlamak amacıyla sonbahardan itibaren yeni etkinliklere başvurulacaktır.

Çevre boyutunu da dikkate alan Uluslararası rekabet gücü yüksek ve verimli bir turizm ekonomisinin geliştirilmesi, turistler ve yerel halk için en iyi sosyal ortamın yaratılması, kendi insanımızın refah ve mutluluğu için evrensel değerlere uyum sağlanması, doğal ve kültürel değerlerimizin sağlıklı bir koruma ve kullanım dengesini gözetilen bir turizm politikası uygulanacaktır. Bu amaçla; Turizm sektörü Ana Planı tamamlanacak, her türlü turizm amaçlı planlama ve projelendirme çalışmalarının doğal, kültürel ve sosyal değerlerimizle bütünleşmesi esas alınacaktır.

Türkiye'nin uluslararası turizm geliri içindeki payının artırılması ve sürekli kılınması için dış pazarlarda optimum talep dağılımı yaratılmasına çalışılacak; bu çerçevede çeşitli illelerdeki turizm pazarlaması faaliyetleri yoğun ve entegre bir biçimde sürdürülecektir. Ayrıca mevsim uzatıcı ve turizmin az gelişmiş bölgelere de yaygınlaşmasını sağlayacak turizm türleri geliştirilerek pazarlanacaktır.

Vakıfların taşınır ve taşınmaz mal varlıkları ile vakıf işleme ve iştirakleri günün ekonomik şartlarına göre gözden geçirilecek, şehir merkezlerinde bulunan ticari ve turizm değeri yüksek vakıf arsa ve arazilerinin inmar durumları yatırıma uygun hale getirilecektir.

51. II. Çiller Hükümeti (05.10.1995-30.10.1995)

Planlanan 40 yeni yatırımları projesi, Türkiye'nin turizm faaliyetlerini ve döviz gelirlerini önemli ölçüde arttıracaktır.

52. III. Çiller Hükümeti (30.10.1995-06.03.1996)

Planlanan 40 yeni yatırımları projesi, Türkiye'nin turizm faaliyetlerini ve döviz gelirlerini önemli ölçüde arttıracaktır.

Bu alanda döviz gelirleri açısından çok önemli bir artış beklenmektedir. Çünkü, Türkiye, Akdeniz'in en temiz en dokunulmamış sahillerine sahiptir ve bu, Türkiye'deki turizm patlamasının yeni bir aşaması olarak, önümüzdeki yıllarda açık bir biçimde ortaya çıkacaktır.

53. II. Yılmaz Hükümeti (06.03.1996-28.06.1996)

Turizm bölgelerinde, ulaşım, su, elektrik, kanalizasyon, arıtma gibi altyapı yatırımları öncelikle ele alınacaktır. Türkiye'nin tabii güzelliklerinin korunmasına özel önem verilecektir.

Türkiye'nin yurtdışında tanıtılması için, etkin ve kapsamlı bir kampanya yürütülecektir.

Turizmin, mevsimlik ve coğrafi dağılımını iyileştirmek ve dış pazarda değişen tüketici tercihleri de dikkate alınarak, yeni potansiyel alanlar yaratılacaktır.

54. Erbakan Hükümeti (28.06.1996-30.06.1997)

Turizmin gelişmesine azami özen ve gayret gösterilecektir.

Turizm imkanlarının yeterince tanıtılması, turizmin çeşitlendirilmesi ve iç turizmin geliştirilmesi amacıyla uygun alt yapı ve üstyapıların oluşturulmasına, organizasyon ve pazarlama imkanlarının geliştirilmesine ağırlık verilecektir.

Tarihi, kültürel ve doğal kaynaklarımızın dünya ile paylaşımında, tüketmek yerine koruyarak ve zenginleştirerek kullanmak esas alınacaktır. Bu anlayışla altyapı yatırımları önemle ele alınarak kaynakların kullanımında Kullanılan Öder anlayışı geçerli kılınacaktır.

Turizmin gelişmesiyle ortaya çıkan Talih Oyunları İşletmelerinin, özendirici bir takım yaklaşımlarla bazı vatandaşlarımız için cazibe merkezi haline gelmeleri ve sosyal hayatımızda tahrubata yol açmaları engellenecektir.

55. III. Yılmaz Hükümeti (30.06.1997-11.01.1999)

Ülkemizin turizmine de büyük katkısı olan uluslararası ortak mirasımız milli park, tabiat parkı ve tabiatı koruma alanlarımızın sayı ve nitelik yönünden geliştirilmesi çalışmalarına devam edilecektir.

TURİZM

Rekabet gücü yüksek ve verimli bir turizm ekonomisinin geliştirilmesi, yerel halkın ve turistlerin turizmden beklentile-

rinin karşılanması, doğal ve kültürel değerlerin zenginleştirilerek sürekliliğinin sağlanması sektörün temel amaçlarıdır.

Turizmin mevsimlik ve coğrafi dağılımını iyileştirmek ve dış pazarlarda değişen tüketici tercihleri de dikkate alınarak yeni potansiyel alanlar yaratmak amacı ile golf, kış, dağ, yayla, termal, sağlık, yat, karavan, kruvaziyer, kongre ve eğlence turizmini geliştirme faaliyetlerine devam edilecektir.

Turizm hareketlerinin yoğunlaştığı bölgelerde yerel yönetimlerin ve halkın turizm ile ilgili kararlara katılımı sağlanacaktır.

Talep yapısındaki yeni eğilimlere bağlı olarak sektörde küçük ölçekli işletmelerin gelişmesine öncelik verilecektir.

Turizm üst yapısının yeterli bir altyapının ile bütünleşmesi için gerekli düzenleme ve teknik önlemlere ağırlık verilecek, Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı ve Kıyı Yönetimi (ATAK) projesinin hızla uygulanması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

"Kullanılan öder-kirleten öder" ilkesi uyarınca kamu eliyle yapılacak teknik altyapının finansmanına kullanıcıların katılımı sağlanacaktır.

Sektörde hizmet kalitesinin yükseltilmesi için sertifikasyon sistemine geçilmesi sağlanacaktır.

56. IV. Ecevit Hükümeti (11.01.1999-28.05.1999)

Turizmle ilgili herhangi bir konuya temas edilmemiştir.

57. V. Ecevit Hükümeti (28.05.1999-18.11.2002)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bankaların bir yandan denetimlerini sağlıklı kurallara bağlarken, bir yandan da üretime, dışatıma ve turizme katkılarını artıracak bir yasal düzenleme öncelikle gerçekleştirilecektir.

Hükümetimiz, turizm sektöründe yaşanan sorunların çözümlü ve turizmin gelişmesiyle ilgili politikaları özenle uygulama kararlılığındadır.

"Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı ve Kıyı Yönetimi (ATAK) Projesi" tamamlanacak, bu amaçla uluslar arası kuruluşların sağladığı finansmanın kullanılması için gerekli iç düzenlemeler yapılacaktır.

Turizm, ülkemizde geniş istihdam sağlayan, ödemeler dengesine çok önemli katkılarda bulunan, ekonomik kalkınmayı destekleyen bir sanayi niteliği kazanmıştır.

Bu sektörün içine girdiği darboğazdan çıkarılabilmesi için, ülkemizin tanıtımı dahil gereken önlemler sıratle alınacaktır.

İç ve dış turizm çeşitlendirilecek, kongre turizmi de özendirilecektir.

2000 yılının sağlayacağı fırsatlar doğrultusunda, inanç turizminin gelişmesini sağlayacak önlemler alınacaktır.

Turizm yatırımlarının doğal, tarihsel ve toplumsal çevreyi kollayıcı, koruyucu ve geliştirici bir yaklaşım içinde olmasına özen gösterilecektir.

Turizm sektörünün teknik altyapı gereksinimleri, kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimler düzeyinde öncelikle ele alınacaktır.

Orman alanlarının ve diğer yörelerin turizm bölgesi olarak belirlenmesinde uygulanacak ilkeler ve tahsis yöntemleri yeniden düzenlenecektir.

Turizm bölgelerindeki ve kıyı kenar çizgisinde bulunan yerlerdeki uygulamalar yasalara uygun şekilde yürütülecektir.

Müzelerimizin ve ören yerlerinin korunmasına büyük önem gösterilecek, bu yerlerin ticari amaçla doldurulmasına izin verilmeyecektir.

Türkiye'nin tanıtımıyla ilgili programlar, özel sektörün ve kamu kuruluşlarının da katılımıyla etkin biçimde sürdürülecektir.

58. Gül Hükümeti (18.11.2002-14.03.2003)

... Sürdürülebilir turizm politikasının gereği olarak, turizm alanındaki tüm uygulamalarda doğal-kültürel ve sosyal çevrenin talep ve gereklilerini göz önünde bulunduran bir anlayış benimsenecektir.

Turizm sektöründe yönetim, yatırım ve pazarlama alanlarındaki tüm politikalar, mevcut "tütün ve işleme" odaklı anlayıştan kurtularak, fiziki, kültürel ve sosyal çevre uyumu içinde tasarlanmış "destinasyon" odaklı bir anlayışa kavuşturulacaktır.

Turizm Bakanlığının, sektörel örgütlerin ve yerel yönetimlerin yetki, sorumluluk ve ilişkileri, yukarıda ifade edilen anlayış içinde yeni bir yasal çerçeveye kavuşturulacaktır. Bu düzenlemeler ile sektör örgütlerinin ve yerel yönetimlerin yetki ve imkanlarını artıran mevzuat alt yapısı geliştirilecektir.

Bir turizm ülkesi olarak "Türkiye" markasının oluşturulmasına dönük tanıtma projelerine önem verilecek, bu projelerin özellikle dış ticaret ve yabancı sermaye politikalarımız ile koordinasyonu gözetilecektir.

Ülkenizin zengin turizm potansiyeli harekete geçirilerek dünya turizm pastasında önemli bir yer tutan iş-kongre, fuar, spor ve kültür turizmi alanlarında, dinlence turizminde edinmiş olduğumuz konuma gelmemizi sağlayacak bir hamle başlatılacaktır.

İstanbul, sahip olduğu devasa turizm potansiyeli ile özel olarak ele alınacak ve yerel yönetimlerle işbirliği halinde bu potansiyelin harekete geçirilmesi için tüm katkılar sağlanacaktır.

Turizm yatırımları, "bölge geliştirme" anlayışı içinde, yabancı sermayenin cezbedilmesinde başvurulacak önemli araçlardan biri olarak değerlendirilecektir. Bu çerçevede, yabancılara mülk satışına imkan veren hukuki düzenlemeler yapılacak, yeni turizm bölgeleri yaratılacak ve ülkemizin turizm gelirlerinde kayda değer artışlar gerçekleştirilebilecektir.

59. Erdoğan Hükümeti (14.03.2003-29.08.2007)

Türkiye, tarihî ve kültürel birikimiyle, farklı doğal güzellikleri ve misafirperver insanlarıyla büyük bir turizm potansiyeline sahiptir. Hükümetimiz, Türkiye'nin bu potansiyelinin tamamını turizmin hizmetine sunmak için bilinçli çalışma yapılıması gerektiğine inanmaktadır. Türkiye'de turizm gelirlerinin artırılması ve turistik bölgelerin çeşitlendirilmesi, dünyanın ekonomik, sosyal, kültürel gelişmelerin yakından izlenmesine ve turizm potansiyelimizin etkin bir biçimde tanıtımına bağlıdır.

Bir turizm ülkesi olarak "Türkiye" markasının oluşturulmasına dönük tanıtım projelerine önem verilecek, bu projelerin özellikle dış ticaret ve yabancı sermaye politikalarımızla koordinasyonu gözetilecektir. Ülkemizin zengin turizm potansiyeli harekete geçirilerek, dünya turizm pastasında önemli bir yer tutan iş-kongre, fuar, spor ve kültür turizmi alanlarında, dinlence turizminde ülkemizin zengin turizm potansiyelini geliştirecek adımlar atılacaktır.

60. II. Erdoğan Hükümeti (29.08.2007-11.06.2011)

Ülkemize döviz kazandıran, çok sayıda insanımıza aş ve iş imkânı sunan turizm sektörü, AK Parti İktidarı döneminde

hızla büyümüş ve dünyayla rekabet edebilir en önemli üstünlük alanlarımızdan birisi haline gelmiştir.

Türkiye'nin dünya çapında bir marka olması hedefi doğrultusunda yaptığımız çalışmalar neticesinde, ülkemize gelen turist sayısı ve gelirlerimizde önemli artışlar olmuştur.

2006 yılında ülkemize gelen turist sayısı 19 milyona yükselirken, turizm gelirlerimiz yaklaşık 17 milyar dolar olmuştur. 2013 yılında turizm gelirlerimizin 40 milyar dolara yaklaşma sınırı hedefliyoruz.

Uluslararası konununun daha ileriye götürülmesi, başta ticaret, kültür, turizm ve eğitim olmak üzere ana hizmet sektörlerinin geliştirilmesi, temel altyapı sorunlarının aşılması için hükümetimiz, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne gerekli desteği verecektir.

61. III. Erdoğan Hükümeti (11.06.2011-)

Değerli Milletvekilleri,

Sadece mal ticareti ile değil, giderek büyüyen hizmet ticareti ile de dış ticaret dengemizi iyileştireceğiz. 2002 yılından bugüne 10 kat artarak 25 milyar Dolara çıktığımız yurtdışı müteahhütlik hizmetleri tutarını, 2015 yılında 50 milyar Dolara çıkaracak, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülke pazarlarında lider ülke konumuna geleceğiz.

Diğer bir hizmet sektörü olan turizm de son yıllarda hızla büyümüş, 2002 yılında Türkiye'ye gelen turist sayısı 13,3 milyon kişi, turizm gelirleri ise 11,9 milyar ABD doları iken, 2010 yılında turist sayısı 28,6 milyon kişi ve turizm gelirleri ise 20,8 milyar ABD dolarına yükselmiştir.

2002 yılında, 396 bin olan Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli yatak sayısı, 2010 yılında 610 bine; 115 olan Kültür

ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi sayısı ise 222'ye ulaşmıştır.

Sürdürülebilir bir yapıda sektörü çeşitlendirmeyi ve turizm geliri istikrarlı bir şekilde artırmayı öngören Türkiye Turizm Stratejisini hazırlayarak uygulamaya koyduk. 2023 perspektifinde 50 milyar doları aşan bir turizm geliri hedefliyoruz.

Türkiye'nin Avrupa'da ve Ortadoğu'da termal turizm ve sağlık turizmi konusunda önemli bir merkez olması yolunda çalışacağız. Termal turizm, hidrotterapi merkezleri, kış sporları ve yayla turizmi merkezlerinin altyapılarını ve öncelikli turistik yollarını hızla tamamlayacağız.